

Sigmund Freud, psychoanalýza, dynamická psychoterapie

OBSAH PŘEDNÁŠKY:

- Sigmund Freud v historickém kontextu
- nevědomá motivace: Id, Ego a Superego
- vývoj osobnosti a psychosexuální vývoj
- obranné mechanismy, cíle psychoanalýzy, sny
- kritika Freudových teorií
- příklady nevědomí v moderní psychologii
- Neopsychoanalýza, dynamická psychoterapie

Mnoho ústředních myšlenek bylo zavrženo... **Ale mnoho zůstalo...**

Některé vlivné myšlenky:

- Nevědomé důvody našich pocitů a činů (psychologický determinismus)
- Nevědomá dynamika (konflikt), ze které plynou sny, přerázení, zapomínání, vtipy, duševní onemocnění

Struktura mysli :

- Id – pudy přítomné od narození
  - Nerozlišuje mezi realitou a fantazií
  - Princip slasti
- Ego – rozvine se z Id v útlém dětství
  - Chápe realitu a logiku
  - Prostředník mezi Id a Superego
- Superego – zvnitřnění společenských norem
  - Pocity viny

Stádia psychosexuálního vývoje:

- Stádia podle erotogenní zóny
- Fixace libida – snaha dosahovat slasti v dospělosti způsobem odpovídajícím některému z nižších stádií
- Stádia psychosexuálního vývoje
  - Orální stádium (do 1 roka)
    - Ústa
    - Fixace při nesprávném odstavení
    - Orální osobnost
  - Anální stádium (1 – 3 roky)
    - Anus
    - Fixace při nesprávném trénování na záchod
    - Análně zadržovací nebo vypuzovací chování v dospělosti
  - Falické stádium (3 – 5 let)
    - Genitálie

- Oidipův / Elektriin komplex
- Fixace → přehnaná maskulinita (u mužů), potřeba pozornosti či dominance (u žen)
- *Oidipův komplex*
- Stádium latence (5 – puberta)
  - Potlačená sexualita
  - Zájmy, škola, přátelství s dětmi stejného pohlaví
- Genitální stádium
  - Sexualita se obrací k druhým
  - Slast z lásky a práce
- Fixované osobnosti mají libido vázané k oblastem raných stádií

Obranné mechanismy ega:

- Nevědomé psychické procesy používané egem k redukci úzkosti
- jsou součástí normálního (nepatologického) života – udržují vnitřní rovnováhu

Hysterie a její léčba:

- hysterická (dnes neurotická) slepota, hluchota, paralýza, třes, záchvaty paniky, výpadky paměti, mutismus atd.
- Způsob, jak udržet emočně nabitě vzpomínky pod zámekem
- Při odhalení vzpomínek KATARZE – explozivní úleva
- Hypnóza, volné asociace
- Sledování vnitřních konfliktů přes odpor pacienta

Další oblasti interpretované Freudem:

- Výklad snů
- Mýty, literatura, architektura
- Náboženství

Freud: Vědecké zhodnocení:

- Falzifikace (Karl Popper): Vědecké predikce formulují silné výroky o světě a musí být možné prokázat jejich neplatnost
- Možnost falzifikace psychoanalytických výroků?
  - Freud: *Nenávidíte svou matku.*
  - Pacient: *Aha. Týjo. To dává smysl.*
  - Freud: *Ano, mám pravdu!*
  - Freud: *Nenávidíte svou matku.*
  - Pacient: *To teda ne, mám ji rád!*
  - Freud: *Vaše rozčilení ukazuje, že tato myšlenka vás zraňuje, proto jste ji vytěsnil. Takže mám pravdu!*
- Konkrétní predikce nefungují:
  - Orální a anální charakteristiky
  - Role odstavení a nácviku na záchod

- Sexuální preference

Nevědomí v moderní psychologii

- Významy
- Zvyk (řízení, zamykání, žvýkačka)
- Libost a nelibost
- Šikana
- Podprahové negativní instrukce
- Neverbální komunikace
- Dvojná vazba

Neopsychoanalýza

- USA, 30. léta 20. stol. (sociologie, kulturní antropologie)
- Oslabení vlivu pudů
- Sociální, interpersonální hledisko
- Sociální a kulturní determinismus
- Margareta Mahlerová, Heinz Hartman - Egopsychologie
- Karen Horney, Erich Fromm, Harry Sullivan – Dynamická psychoterapie

Dynamická psychoterapie

- Z PA převzala – nevědomé úkony, intrapsychické konflikty, význam zážitků z dětství
- Nový důraz – sociální faktory, problémy v mezilidských vztazích
- Porozumět, náhled, emoční korektivní zkušenost

Adlerovská psychoterapie

- Ústřední motivační prvek – převaha, moc, překonání druhého
- Pocit méněcennosti → snaha kompenzovat ho
  - Odvaha → kompenzace
  - Ztráta odvahy → neuróza